

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. július 30.

172. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felolós szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 5 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A divat hóbortjai.

Majdnem igazat kell adnunk azoknak a pesszimista kulturhistorikusoknak, akik azt állítják, hogy az ember a civilizáció által semmit sem változott eredeti természetében. Ha a divat hullámzásait és körülményeit nézzük, legalább is a nők átlagára nézve, bármily keserűen hangozzék, el kell fogadnunk ennek igazságát.

Jól tudjuk, hogy sem egyes hóbortos embert, sem egész osztályt ki nem gyógyíthatunk abból a tetszelgő szenvedélyből, mely nem belső értékkel és munkaeredménnyel, hanem külső csillogással akarja más ember-társát felülmúlni. A római luxus-elleni törvények, a középkori prédikációk borzongató fenyegetése, az újkor moralisták és szatirikusok gunyja és sok nemzetgazdasági megérkölszi érve nem hatott mindaddig, amíg az eszmék és korok rendszeres hullámzása folyamán a kijózanodás be nem következett. Nem tagadhatjuk azonban, hogy e kijózanodást nem készítette volna elő a luxust ostromozó moralisták és szatirikusok folytonos éles támadása.

Egyeseket, már a maguk példájából ítélve, gondolkozóba ejtett a tulhajtott fényűzés erkölcsi és nemzetgazdasági kára.

A luxus, a divathajhászás tömegbetegség, mint volt a középkorban a Vitus-tánc;

„A Tengerpart“ tárcája.

Egy csecsemő monológja.

Jó estét kívánok!

Hát megérkeztem! Ugy látom, hogy érkezésemmel egy kis meglepetést is okoztam. Még tán nem is vártak. De már nagyon untam magamat Csecsemőfalván. Egy kicsit biz' én stréberkedtem és sikerült egy golyót elcsipnem, aki magával hozott.

Őzintén szólva, szép világ ez itten, nagyon!

És nagyon jól esik nekem, hogy mint ismeretlent olyan kedvesen fogadtak. Pedig azt hiszem, hogy nem is értik meg a beszédemet. Tessék elhinni, én nem sirok ám! Ez a csecsemők társalkodási nyelvé. Aki szeret bennünket, az megérti. Az a sápadt, fekete szemű asszony ott a fehér párnákon, aki olyan bágyadtan néz reám és akinek annyi megható melegség van a tekintetében, tudom, érzem, hogy megért engem.

Igazán szinte perzsel a nézésével és én valami különös gyönyörűséget érzek, hogy ha forró kezeivel, karcsu ujjaiival megsimogat. Talami szép verset szeretnék neki ezért mondani. Ami — dacára, hogy csak most születtem, — talán nem is volna csoda. Hiszen egész nagy hire van odaát Csecsemőországban annak a pólyás kollégánknak, aki nyomtatásban is kiadta a naplóját. Emlékszem a könyv címére is: „Egy csecsemő naplója.“ Hát akkor semmi csodálni való sem volna azon, ha én

tehát igyekezni kell gyógyítani. Ha egyesek gondolkozóba esnek, az már a gyógyulás jele; ezek azután több és több elmét termékenyítenes meg, míg a tömegben is erőt vesz a kijózanodás. Csakhogy ezalatt már óriási károkat szenvedett a társadalom.

Ilyen divatörjögés korszakába kerültünk most télen is Használ-e egyelőre, vagy sem, ez a skrupulus nem gátolhatja meg a publicisztikát abban, hogy morális kötelességét teljesítse és a divat szertelenkedése ellen sikra szálljon.

Mert ha ez csupán annyiból állana, hogy a hivalkodók egymással szemben a hencgesel konkurráljanak, akkor nevetve siklanánk el fölötte.

Ámde a divathajszolás betegsége a tömegre nézve súlyos gazdasági és ezzel egybeforrott erkölcsi kárral is jár, amit könnyedén nem szabad vennünk sem általános ember, sem nemzeti érdekből.

A divat legújabb fantasztikumája nem a vagyont érő Montblanc-kalap, hanem a párisi divathibrid, a szoknyanadrág, jupe-culotte volt. Uj nincs semmi benne, valamint a mai művészkedő bombasztok egyikében sincs újság, csak bizarrságok párosítása.

Sajnos, hogy az ilyen groteszk gondolatokban is csak a futó hatásokat látták még a sajtóban is, nem pedig a mozgó okokat,

ahhoz a sápadt, szép szemű asszonyhoz, aki olyan gyöngéd hozzám, verset szavalnék. Ugy-e?

Ámbár én még csecsemő sem vagyok. Mindössze pár órája tartózkodom ebben a szikrázó világosságban. Legfejjebb csak emő vagyok ez ideig. Tovább bizony még nem vittem.

Őzintén szólva, végtelenül érdekel itt engem minden.

Uj színek, új formák, új benyomások hatása alatt állok. És mintha folyvást muzsikaszót hallanék. Olyan szépen beszélnek mellettem, velem. Egy magas, szőke, kék szemű ember minden teketória nélkül reám borul, homlokon csókol és mintha régi, bizalmas barátok volnánk, egész familialiter köszönt:

— Szervusz, Károly fiam!
(Igy tudtam meg, hogy ő az én papám és hogy engem Károlynak hívnak.)

A karjai közé akar emelni, de egyszerre valami zengő hárfá szólalt meg:

— Add ide! Add ide!
És én ráismerem: ama gyönyörű angyalok egyikére, aki Csecsemőországban gyakran meg szokott jelenni, hogy feltűgyeljen a sok, kis apró szentre. Csak éppen, hogy ennek itt szárnyai nincsenek. De a kék szeme talán szebb, mint az én régi angyalismerősemé. Szakasztottan olyan kedvesen beszél ő is, mint odaát a nemők:

— Milyen ügyes kis betyár!
Igy bókol nekem.
Aztán élesen szemügyre vesz. És hangoosan mondja:

— Vajjon kire hasonlít?

hogy ezt a divat nem valami praktikus gondolat, nem közszükséglet, nem is egy-egy hiú asszony tetszelgő vágya próbálja meghonosítani, hanem kizárólag némely üzérkező cégek, mint ahogy mai napság mindenféle divatot valószínűleg nemzetközi egyezséggel határoznak meg egyes kereskedő, szabó vagy kápolpos, házak, számítván az emberi nem, főképpen a női nem hiúságában való rettenetes gyarlóságára, a melyből teljesen hiányzik akár az esztétikai, akár a gazdasági műveltség. — Mert az esztétikai érzékkel és műveltséggel, valamint gazdasági érzékkel bíró ember úgy sem követi vakon a divatáramlatokat, noha hatása alól, természetesen már társadalmi érintkezésénél fogva sem vonhatja ki magát.

Ezek a divatdiktáló cégek tehát jól számítanak. És mindaddig, amíg csak a gazdagok szegődnek a bolondéria jármába, nem sokat kellene törődnünk vele. Bizonyos tekintetben még hasznát sem tagadjuk az iparra és kereskedelemre nézve a divatváltozásnak; és éppen azért az esztetikailag és gyakorlatilag korrekt divatformák meg-megújulásait nem is ítélnék el.

De abban már nagy kárát látjuk a társadalomnak, hogy a mesterségesen gyorsan változtatott divat nemcsak a gazdagokat kényseríti a pazarlásra, hanem az ember majmoló természeténél fogva a szerényebb, sőt még a

Most ismeretlen neveket és fogalmakat hangoztatnak előttem.

— Egészen a papája.
— Oh nem, a szemöldökei olyan sűrűk, mint az anyjáié.
— Nezd csak, milyen görög metszésű az orra!

— A szemei kékek, mint az apjáié, meg a nagymamáié!

— Oh dehogy, a szemei majd megfelekednek még! . . .

Egyszerre csak nagy nevetés hallatszik:

— Egészen a nagyapára hasonlít, hiszen éppen olyan kopasz.

Most erre valami borotvás túske-erdő kezd szurkálni az arcomat. Egy fekete ember dörzsöli hozzám a szakállát és gyöngéden szól:

— Karcsika, ne engedd csufolni a nagyapádat.

Letesznek egy szép, fehér gummitalpas kerekű kocsira és atengednek gondolataimnak.

És amint körültekintek, még egy valakit veszek észre. Egy embert, akinek az orrán valami üvegablak van és aki nagyon, nagyon meghatottan néz reám.

Megint azt a hárfahangot hallom szólani:

— Nos, mit szólsz az unokádhoz?

Az üvegablakok megrezzenek az én néma szemléimnek az orrán és csak ennyit mond:

— Huszár lesz!

— Mint az apja! — szól reá az én szőkehajú papám.

— Igen, mint te, — erősítette meg a szeműveges nagypapa.

szegény néposztályt is rácsábitja. A megítéléstől való balga félelem a középosztálybeli nők legnagyobb részét is ráhajtja a még legbolondabb és legköltésesebb divat felkapására.

Ennek mi a következménye? Elsősorban a családapák, férjek keresetképeségének megfeszítése, ami — exempla trahunt — a fizikai erejük megzsibbasztásával, lelki erejük megtörésével végződhetik.

Végeredménye: züllés, örültség, öngyilkosság. Másodsorban, amennyiben a munkakifejtés már elégtelen, vagy nincs elég keresetforrás, az adósságok halmozása, addig a végletig, ahol fokozottabb mértékben áll be megint a züllés, örültség, öngyilkosság. Van azonban ennek a sötét éremnek egy nemkülönben sötét reversoldala. Amikor nem a férjek és apák keresetének rovására megy a nők fényűzése, hanem a családi erkölcsre. Ha végignézzük a fővárosunknak legalsóbb osztályokig terjedő erkölcsi fertőjét, a magukkal titokban kereskedő, külsőleg azonban tisztességes nőket: az indító okot legnagyobb részét az örjögő toilett versenyben fogjuk megtalálni.

A pazar ruha nemcsak önmaga által tesz vétkessé egész sereg nőt, hanem azzal is, hogy az ilyen fényűzésre vágyó nő már vonakodik a házi munkától, kényelemre vágyik, a családi élet apró nehézségei unalmasak, tűrhetlenek neki.

Ennyi kényelmet, ekkora gondtalanságot, ekkora fényeskedést a gyakorlatilag beosztott, a módhoz viszonyított háztartás nem nyújthat neki: megszerzi tehát rá a módot erkölcslen uton.

Nem zsémbeskedés, aviatikus filiszterfelfogás tehát az, amikor a józanabbul gondolkozó férfiak és a tisztább erkölcsi világhoz szokott öreg asszonyok a divat elkorcsosításait elítélték.

Törvényes, hatósági kényszerrel, luxusadóval és hasonlókkal nem segíthetünk ezen a betegségen. Erre az kell, hogy a társadalom komolyabban gondolkozó elemei álljanak össze ligába, legalább addig, míg olyan generációt nevelhetnek, amely a divatot önmagához

és elmondta a következő történetet:

— Mikor a Karcsikának a boldog papája — ez itt ni, az én drágalátos fiam! — megszületett, sürgönyben értesítettem róla az én szegény, jó apámat: „Huszárnak való unokád született!” — Így szólott a sürgöny. — És a fiu nőtt, nőt. Nagy legény lett. És husz év leteltével mikor éppen az anyjával együtt Monte-Carlóban voltunk, sürgönyt kagok, mely igazolta a jóslásomat. A sürgönyt a fiu küldte és így szólott:

„Besoroztak huszárnak!”

— Vajjon megérem-e én azt az időt, hogy egykor majd a Karcsika fog nekem sürgönyözni:

„Nagyaó, besoroztak huszárnak?”

Egy pillanatig csend volt a szobában.

Én pedig hallva ezeket a szavakat, szentül megfogadtam, hogy okvetlenül megsürgönyözöm a nagyapámnak, ha majd annak idején huszárékhöz bevesznek.

A csendet az apám szakította meg:

— Már pedig nem lesz katona.

— Hát mi lesz? — kérdezte a kék szemű nemtő.

— Akármilyen lesz — szólott párnái között a kis mama, (most már tudom, hogy az a sápadt asszony az én drága mamám), — akármilyen lesz, csak derék ember legyen.

— De ka ora ne legyen, erőlködjön az apám, — én egy napig voltam katona és még most is emlégetem.

— Legyen művész, — szólott a kék szemű nagymama.

De ennek erőlyesen ellentmondott a szemüveges nagyapó.

— Az nem szolid pálya. Hiszen a művészetnek nincsenek is biztos határai. Hol kezdődik a művészet? Hol végződik a dilettantiz-

mus? (Nagyon nehéz szó, de meg tudtam magamnak jegyezni minden szót, amit beszélnek, mert a memóriámat még nem terheli semmi).

A nagyapó nekimelegedve folytatta: — Ki a művész? Ki a műkedvelő? Ki a mester? Ki a kontár? . . . Lám, most is a szépművészeti muzeumban öreg mesterek gyűjteménye van kiállítva. És mikor meg akarják becsülni, nem azt nézik, hogy a képnek van-e művészeti értéke? Hanem afelett vitatkoznak, hogy valódi Giotto-e, vagy csak utánzás? . . . Mintha nem volna az mindegy, hogy Giottonak hívták-e azt, aki festette, vagy Pityi Pálnak? . . . Hiszen a lényeg az volna talán, hogy a kép művészi-e vagy sem? Ha valamely tárgynak értékét a praetium . . . (hogy is mondta csak? Igen!) a praetium affectionis szabja meg, akkor annak belső becsé nincs is, vagy csak alig van. Egy képnek az értéke nem attól kellene, hogy függjön, vajjon ki festette, hanem hogy igazi művészi alkotás-e? . . . Ne legyen művész a Karcsika!

Most aztán a fekete szakállas nagyapó szólalt meg:

— Csak az apjára ne üssön!

Mindenki csodálkozva nézett reá:

— No igen, bottal. — Aztán így szólott:

— Talán politikai pályára fog lépni!

— Pfuj — titakozott ellene a kék szemű nagyanyó, — egy olyan pályára, melyre egy Pol — egy polgári becsületére büszke ember csak lenézéssel tekinthet, ahol minden eladható és megvásárolható, ahol diplomáciának nevezik a becsstelenséget . . . erre a pályára ne lépjen a Karcsika.

Különösen, minthogy eddig nem is ismerjük a kicsikének a politikai meggyőződését, — vágott közbe a nagyapó.

Vajjon mikor érik meg már a társadalom annyira, hogy amikor a régi közmondástól el nem akarva létni, a ruha után ítéli meg az embert, valóban a ruha szerint ítélne s megvetné, kirekesztené azt, aki viszonyain túl vagy moraliter meg nem engedett módon szerzett ruhában kérédik.

Azért dulhat a divat vagyonban és erkölcsben egyaránt, hogy pár tucat világvárosi kereskedőház milliomos lehessen. Magyarországra meg már azért is csapás ez a divatkör-ség, mert divatcikkei árának legnagyobb része nem a magyar ipart, nem az országot, hanem a külföldet gazdagítja. Ez még nagyobb vétek

J - s.

UJDONSÁGOK.

— **Fest Aladár elutazása.** Fest Aladár kir. tanácsos, főgimnáziumi igazgató, akit a budapesti tankerületi főigazgatóhoz neveztek ki, tegnap este 8 órakor nejével együtt Budapestre utazott. Az érdemduz igazgató, távozása alkalmából a pályaudvaron számos előkelőség jelent meg, a fiúmei főgimnázium tanári kara pedig *Mozog István* igazgatóhelyettes vezetésével vett búcsút a távozó igazgatótól.

— **A fiumei honvédszázad a királygyakorlatokon.** Jó forrásból nyert értesülésünk szerint a szeptember közepe táján Bártfa környékén tartandó királygyakorlatokon a *Lóskay* Gábor altábornagy parancsnoksága alá tartozó V. honvédkerület is részt vesz. Az eddigi rendelkezések értelmében a királygyakorlatokra bevonják a 20. honvédgyalozezred Fiumében állomásozó honvédszázadát is, mely *Glatz* Győző honvédszázados parancsnoksága alatt augusztus végén megy az idej hadgyakorlatokra.

— **Járványorvosok alkalmazása.** A déli-olaszországi kolera miatt a tengerészeti hatóság a belügyminiszterium s kereskedelmi miniszterium utasítására szigorú óvintézkedéseket rendelt el. A rendelkezés értelmében az Olaszországból érkező összes gőzöskéket, vitorlásokat s halászbárkákat ellenőrzik, hogy a veszedelmes járvány behurcolása elkerülhető legyen. Az egészségügyi rendszabályok pontos betartása azonban fokozott mértékben igénybe veszi a tengerészeti hatóság orvosait. A beérkező hajók vizsgálata ugyanis közvetlenül az érkezés után történik, tekintet nélkül arra, hogy a hajók a hajnali órákban futnak-e be a kikötőbe. Ilyen körülmények között felmerült

— Talán jó volna a kis Karcsikát megfürdetni, — vélekedett egy idős asszony, aki most lépett a szobába és aki fehér vászonruhát viselt.

— Okos beszéd, — szólott bele a kékszemű nagymama, — Karcsi jövője felett úgy sem dönthetnének beteg nagymamája távollétében.

Es be sem várva a leleletet, a pólyáimat kezdte bontogatni.

A szemüveges nagyapót még mindig az én jövőm foglalkoztatta:

— Lesz, ami lesz. Most még minden lehet. Csak módjában legyen saját sorsának kovácsa lenni.

Még római pápa is lehet, ha ugyan a pápaság össze nem fog hamarosan omlani. Mert hogy is mondja csak az ó-indiai pancatantra:

„A selyem egy hernyóból származik, kőből az arany, iszapból a lóbusz, a hold a tengerből, sárból a kék vizirózsa, tűz a fából, egy drágakő a kigyó fejbőréből, — a származás, születés mitsem határoz. . .

Az öreg böcs asszonyság kissé bepaskolt, mikor meztelen lábaimmal rugdalódnai kezdtem és hogy művelten fejezze ki magát, ezzel a címmel tisztelt meg:

— Kis poulardfogó! (Bizonyosan csirkefogót akart mondani.)

Aztán beleemelt jó, barátságos, langyos vízbe, melyben igazán pompásan éreztem magamat. És amint a langyos hullámok között ringatóztam, úgy éreztem, hogy tisztában vagyok már, milyen pályára fogok lépni.

Bizonyos, hogy csillagász leszek. Mert már most is végtelen vágy fogott el a tejtut után.

Hevesi József.

az orvosi létszám felemelésének szüksége. A létszámemelést oly módon kívánják megoldani, hogy Budapestről hozatnak le orvosokat, akik a járványkórházakban való felügyeletet is vállalni fogják, amennyiben annak szüksége felmerül. Tavaly egy susáki orvos kirendelése volt tervbe véve.

— **Az automobilversenyt elhalasztották.** A Volosca és Cantrida közt holnapra tervezett automobilversenyt a Casino des Etrangers igazgatósága elhalasztotta. Valószínű, hogy a versenyt a jövő vasárnap, augusztus hatodikán tartják meg.

— **Aki szerelmes az Európa-kávéházba.** Akik még ebben a pokoli melegben sem tudják nélkülözni a Dante-teret, két nap óta ugyancsak rajt felejtik szemüket egy furcsa viselkedésű fiatalemberen. Az illető rendkívül békés természetűnek látszik, szemeit mereven a földre szegezi, állandóan esőernyőt visel és kalapját akár reggel, akár délnben, akár este a kezében tartja. Ez lenne a peyhedző bajszú fiatalember körvonala szeméyleírása. Olyan csöndes, hogy a légynek sem tudna ártani és így anarkistát sem kell sejtünk benne. Egyetlen szórakozása az, hogy nagyon szereti a megtört és megfogyott autonóm pártiak gyűlhelyét, az Európa-kávéházat, mely iránt — a jelek legalább így mutatják — lángoló szerelemre gyulladt.

Egyenletes lépésekben elsétál a kávéháznak Corso felőli utolsó ablakától a Corso és a Dante-tér sarkáig s ott, ahol még nem is olyan régen, némelyek igazgatni akarták Fiume város mindennemű dolgait, erősen balra fordulva, meghajítja fejét. A hódolatot akarja talán kifejezni a Zanella vezérlete alatt álló fiúmei tizenhármak előtt? A kissé esetlen meghajlás után a kávéház terraszán előtt frontot változtat s mélabusban, fejét horgaszva ellépked a kávéházi „kert” előtt a „határig”, mely az adott esetben egy viharvert ponyva. Ott ismét megfordul s visszaindul a Corsóra, a két ut keresztezésénél gondosan ügyel arra, hogy mély meghajlással köszöntse az Európabeli pikkolók politikai törzsvendégeit. Ezt a meglehetősen unalmas sétát alkalmi tudósítónk csütörtökön harmadfél óráig nézte végig, amikor is a sétának egy rendőr vetett véget, aki az aszfaltkoptató fiatalembert barátságos sétára a rendőrségre invitálta. Ott kikérdezték személyi viszonyait iránt s mert igazolni tudta magát, szabadon bocsátották. A barnaruhás kengyelűtőt tegnap ismét órákig lehetett látni az Európa-kávéház előtt, a köszönések sem maradtak el, csak a rendőr nem törődött a bánatos kedélyű fiatalemberrel, bizonyára gondolván: nem csoda — harmincöt fokos meleg van...

— **A «Saxonia» vasárnap indul.** A magyar-amerikai vonal „Saxonia” gőzösének, melyre eddig 540 utas jelentkezett, a menetrend szerint ma kellene indulnia. A hajó azonban a délolaszországi kolera miatt Palermo és Nápoly kikötőket nem érinti, hanem csak Messinában áll meg, hogy a két kikötő utasait ott felvegye. Minthogy a gőzös ezáltal Newyorkba korábban érkezne meg, ami pedig az ottani kikötő óriási forgalmára való tekintettel nehézségekbe ütközik, intézkedés történt, hogy a „Saxonia” csak vasárnap délelőtt induljon el. A Cunard társaság newyorki 51. és 52. számú pierje ugyanis annyira igénybe van véve, hogy a hajók elhelyezéséről csakis rendszeres érkezés és indulás útján lehet gondoskodni s a menetrendszerű időnél korábbi érkezés csak zavart keltene. A „Saxonia” gőzös mai elindulását hátráltatja a kazántisztogatási munkálat is, melyet a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudtak mára befejezni. Most ugyanis olyan általános nagyfeszítettség vált szükségessé, mely majdnem egy hetet vesz igénybe.

— **Tömeges napszúrások.** Az időjósok prognózisa, hogy mára hőcsökkenés fog beállni, csak részben vált be. A hőmérséklet teg-

nap délután után valamivel enyhült, ma azonban már ismét perzselő melegséggel tűz le a nap. Abbaziában tegnap délután négy órakeresztül néhány percig tartó záporosodás volt, a tikkasztó hőséget azonban az eső csak néhány percig enyhítette. Az éjszaka valóságos bucsujárás volt a Mária Terézia hullámágon. Százzszámra vonultak ki a hőségtől gyötört emberek a hullámágra, hogy ott töltsék az éjszakát. Az óváros lakói közül sokan párnát is vittek magukkal s valóságos táborot rögönöztek.

Különösen sokat szenvednek a pokoli hőségben a Deltán és a kikötőben dolgozó munkások, akik egész napon át a szabadban vannak.

Tegnap a pusztító hőség több áldozatot is követelt. A rekkenő melegben számos napszúrás történt, mely egy esetben halálos kimenetelű volt. Az első baleset a szabad kikötőben történt. A 23. számú raktárban *Sekuljan* Vladimir 36 éves dalmát munkás rosszullett. A mentők a lakására vitték. Állapota nem veszedelmes. Délután két óra felé *Gerr* János 42 éves feistritzi illetőségű munkást a Deltán munka közben napszúrás érte. Mire a mentők megérkeztek, a szerencsétlen ember meghalt. Holttestét a temető halottsházába vitték. Késő délután *Jarich* Pál munkást a Via Valscurignen érte napszúrás. Lakására vitték, ahol súlyos állapotban fekszik.

Golubovich Oszkár 26 éves ogulini egyén a Riva Orientalén kapott napszúrás. Lakására szállították. Állapota nem súlyos. Egy rendőrt őrhelyén érte baleset. A hőségtől eszméletét veszítette s ájultan terült el a földön. A mentők vették ápolásba. *Minach* Mária rendőrpáncsnok megengedte, hogy a kaszárnyában tartózkodó rendőrök a hőség miatt a legteljesebb kényelembe helyezkedhessenek. A Cooperativa házóépítő szövetkezet munkásai egy helyen a hőség miatt abbahagyták a munkát.

A nagy hőségben felette ajánlatos az alkoholtól elvezetéstől való tartózkodás, amit különösen a munkáselemnek ajánlunk figyelmébe.

— **A fiúmei püspökség ügye.** Budapestről jelentik, hogy *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspök, akit a Vatikán bizalmi emberének ismernek, Rómába utazott. Egyes körök azt állítják, hogy utazása a fiúmei püspökség ügyével kapcsolatban, a püspök azonban egyéb magyarországi egyházi ügyekről is jelentést fog tenni a pápának.

— **A fiúmei szabadkőművesek palotája.** A szabadkőművesek páholyainak működéséről, belső életéről, általában azok tevékenységéről csak ritkán s akkor is hosszabb idő múlva jut valami nyilvánosságra. Most azonban beavatott helyről olyan értesülést nyertünk, mely élénk fényt vet a fiúmei páholy fejlődésére. Arról van szó, hogy a páholy nagyarányú és modern palotát épített. Az építési tervek elkészítésével, általában az építkezéssel *Rubinich* János műépítész a rappresentanza tagját bízták meg. A palotát a volt Meynier-féle telken emelik.

— **Fiumei vasöntők és hajógyárak mozgalma.** Már évek óta állandó panasza a fiúmei vasöntők és hajójavító műhelyek tulajdonosainak, hogy az állami támogatásban részesített hajózási vállalatok gőzöseiket mindig a külföldön, Angliában vagy Amerikában javíttatják ki. Minden legkisebb munkát ott végeztetnek el s a fiúmei hasonló gyártelepeknek semmiféle megbízás sem jut. Most is a trieszti hajógyárban javítanak egy magyar gőzöst, a nélkül, hogy erre vonatkozólag egyetlen fiúmei céget is ajánlattételre szólítottak volna fel. A hazai cégekre sérelmes eljárás oka abban keresendő, hogy a szubvencionált vállalatok technikai felügyelői, akik hatáskörébe az egyes munkálatok elrendezése tartozik, kivétel nélkül angolok, akik természetesen favorizálják az angol és esetleg az osztrák gyárakat a fiúmeiek kárára.

Említésre méltó, hogy a francia és az osztrák „Veritas” társaságok, melyek a különféle gőzöskéket regisztrálják, magyar felügyelő-

ket is tartanak, míg a hazai társaságok angol inspektorokat delegálnak.

Mint értesülünk, az érdekelt mozgalmat indítanak a sérelmes helyzet orvoslása iránt s panaszukkal a kereskedelmi minisztériumot is felkeresik.

— **Közigazgatási bejárás.** A Danubius hajógyárban ma délelőtt közigazgatási bejárás volt. A közigazgatási bejárás a gyártelep belső vágyányzatának megállapítása és egy új munkavágyány létesítése miatt vált szükségessé. Ebből az alkalomból *Egan* Lajos miniszteri tanácsos a kormányzó részéről, a városi tanács nevében *Desepi* Róbert tanácsos és *De Emili* főmérnök, a vasuti és hajózási főfelügyelőség nevében *Medanics* főfelügyelő, a vasuti forgalmi főnökség képviselőjében pedig *Moravek* Lipót főfelügyelő jelent meg a gyár területén. Képviselve voltak továbbá a tengerészeti hatóság, a postahivatal a *Whitehead and Co.* torpedógyár, a rendőrség s az érdekelt is. A megjelentek részére a Danubius hajógyár igazgatósága villásreggelit szolgáltatott fel.

— **Kénsavat ivott.** *Caracazani* Alessandra 20 éves kalapdiszítónő tegnap a via Aquedotto 17 sz. alatti lakásán kénsavat ivott. Tettét mindjárt észrevették s így a mentők gyorsan gyomormosást alkalmaztak. Életuntóságának oka szerelmi bánat.

— **A nyugateurópai kivándorlás ellenőrzése.** A nyugateurópai Poolhoz tartozó hajóstársaságok kikötőinek ellenőrzését a belügyminiszterim kivándorlási ügyosztálya állandóan gyakorolja. *Jekelfalussy* Zoltán kamarás, az ügyosztály főnöke a legutóbbi napokban Rotterdam és Amsterdam kikötőket vizsgálta felül s mindent rendben talált.

— **A börtön életuntja.** *Grubesich* Mária 24 éves leányt, aki mint megirtuk, tegnapelőtt az ügyészség börtönében a kollival öngyilkossági kísérletet követett el, tegnap a kórházból vissza akarták szállítani a fogházba. Az orvosok azonban megállapították, hogy histériában szenved s azért továbbra is a kórházban marad.

— **Katonahangverseny a Deákban.** A Deák-szállóban ma, szombaton este nyolc órakor a *Jellasics*-gyalogezred zenekara hangversenyez. Kezdeté nyolc órakor. Belépti díj 50 fillér.

— **Az esti járatokat Lovranába felfüggesztették.** A Magyar-Horvát teng. gőzh. rt. közli, hogy a szombat esti járatok Lovranába felfüggesztettek és a hajó nem fog többé szombaton este Lovranába menni, hanem Fiuméba tér vissza. Ma, szombaton este 11 óra 30 perckor, holnapról kezdve pedig a hajó minden nap esti 11 órakor fog Abbaziából indulni.

— **Magyar hajók Barcelonában.** Junius hónapban a teheráruforgalom Barcelonában igen élénk volt, 4 magyar és 4 osztrák hajó érkezett ide, melyek egyuttal a kikötőt is elhagyták. A magyar hajók az Adria-társaságé voltak és fát, babot, enyvet, parafint, zeresint, kendert, papírt, kivonatokat, konyhaedényt, kánt és még különböző árukat szállítottak, az Austro-America osztrák hajóstársaság 4 hajója pedig jobbára gyapotot, fát és gyantát szállított.

— **Az amerikai külkereskedelem féléves mérlege.** Az északamerikai Egyesült-Államok ezidei első feléről szóló külkereskedelmi statisztika most jelent meg. A statisztikában foglalt adatok az amerikai külkereskedelem olyan fellendülését mutatják, hogy ugy az export, mint az import valósággal rekord eredményeket ért el. A kivitel 2 048 691 000 dollár, a behozatal pedig 1 537 958 000 dollár értékben szerepel. A mérleg tehát 521 millió dollárral vagyis 2500 millió koroával aktív. Az elmúlt esztendő hasonló időszakával összehasonlítva ezt az eredményt, a kivitel 300 millió dollárral emelkedett, a bevétel ellenben 30 millió dollárral csökkent. Valósággal ugrászerűen emelkedett tehát az amerikai kivitel, amelynek a buza és mezőgazdasági termények voltak a főbb cikkei.

— **Sikkasztó pincér.** A bécsi rendőrség ma távirati megkeresést intézett a fiúmei rendőrséghez, melyben arról értesíti, hogy *Lepschy* Gyula 29 éves ottani illetőségű pincér gazdája egy vendéglős kárára négyezeröttszáz koronás sikkasztást követett el aztán megszökött. A sikkasztó pincér kísere-

tében utazik Lang Stefania nevű kedvese is. Minthogy a szökevények valószínűleg Fiume felé menekülnek, a bécsi főkapitányság kéri mindkettőt letartóztatásáért. A rendőrség megtekte a szükséges intézkedéseket.

— **A vámhivatali vegyvizsgálat gyorsítása.** Behozattal foglalkozó üzleti köreink érzékeny károkat szenvednek amiatt, hogy a budapesti fővámhivatalai kapcsolatos vegyvizsgálati laboratórium legtöbbször igen nagy késedelemmel tudja csak elvégezni a vámhivatal által hozzája utalt vizsgálatokat. Emiatt — különösen a nyári nagy hőségben — sok szállítmány (pl. zsír) megromlik, még mielőtt a fél kirakhatná, de egyébként is nagy üzleti károk oka lehet az így előálló 8—10 napos késedelem.

E bajok miatt elhangzott panaszokra a budapesti kereskedelmi és iparkamara most beadványt intézett a pénzügyminiszterhez, melyben — rámutatván a fővámhivatalnál e tekintetben uralkodó állapotokra — az ottani vegyészeti laboratóriumban működő egy vegyész mellé még legalább két vegyész kirendelését kérte, hogy ezáltal a kereskedelem további indokolatlan károsodása meggátolhassék.

— **A tengerhajózási szerződések.** Jól informált helyről azt a hírt közlik velünk, hogy a magyar tengerhajózási társaságok állami szerződéseinek ügye az idén fő tétlenül elintéztét nyer. Lukács László kereskedelemügyi miniszternek határozott célja, hogy dűlőre juttassa a tengerhajózási szerződések függő kérdéseit. E tekintetben főleg az a cél vezet a kereskedelmi kormányt, hogy elejét vegye egyfelől a „vérmes” reménykedéseknek, másfelől pedig, hogy megszüntesse a mostani bizonytalanságot, amely a tengerhajózási vállalatoknak határozottan kéres. Röviden arról is informálnak bennünket, hogy végeredményben a kormány elhatározásában: nem lesznek „meglepetések”.

— **A kikötőből.** Julius 29. **Érkezett:** „Jókai” magyar gőzös Santosból 1000 zsák kávéval; „Meran” osztrák gőzös Konstantinápolyból 5000 zsák korpával és 200 zsák vallonéval; „Jeanne” olasz gőzös Anconából üresen; „Lapad” osztrák gőzös Triesztből 2000 drb. rézzel, 50 hordó szalonnával és 60 tonna vegyes áruval; „Barletta” olasz gőzös Bariból, 800 zsák korpával és 300 kosár gyümölcsrel.

Elindult: „Zichy” magyar gőzös Tengerbe 180 tonna fával, 70 tonna babbal, 40 tonna cukorral, 20 tonna ásványvízzel és 200 bádogtárgy kőolajjal.

— **Trieszt versenye Nápollyal és Genuával.** Trieszti öi írják nekünk: Északamerika és Trieszt között, a köztársaság és Ausztria kormányainak hathatós közreműködése mellett, jelentős összekötetés van készülőben. Arról van szó, hogy az amerikai származású és a levantei rendeltetéssel bíró áruküldemények átrakodó állomása az eddigi nápolyi és genuai kikötők helyett Trieszt legyen. A amerikai kereskedelmi miniszterium kiküldötte a helyszíni tanulmányozására John M. Carsdn-t, aki terjedelmes jelentésben számolt be a nápolyi, genuai és a trieszti kikötők földrajzi és kereskedelmi jelentőségéről, a kikötők berendezéséről és felszereléséről, a hajójáratokról és a hajó összeköttetésekről, továbbá azokról a közigazgatási szempontból fontos körülményekről, amelyek az északamerikai érdekek szempontjából indokoltá és kívánatosá teszik azt, hogy az átrakodó forgalmat ezentul Triesztben bonyolítsák le. Az osztrák kormány a legmesszebbmenő előzékenységgel nagy kedvezményeket biztosított az amerikaiak részére, ami kétségenkívül a küszöbön álló változásnak egyik mozgató ereje volt. Vajjon tudunk-e mi ilyen eredményt csak egyet is Fiume érdekében felmutatni.

— **Hajókirándulások.** Az Austro Croata hajóstársaság minden heten vasárnap Bescába, hétfőn Lussingrandéba és csütörtökön és szombaton Arbeca rendez kirándulást. Felvilágosításokkal és menetrenddel szolgál a főigénység Fiume, Riva Crist. Colombo 4. Telef. 12-64.

— **A dohányzás művészete.** Mig az alkoholizmet kérdésenek egyes fazisaival s annak az egészségre való káros hatásával számos tudományos mű foglalkozik, addig a nem kevésbé fontos dohányzással rendszeres mű mindaddig nem foglalkozott. Ily körülmények közt bizonyos érdeklődésre tarthat számot az

az előadás, melyet a drezdai higiénikus kongresszus nagy csarnokában a napokban tartott a dohányzás higiénájáról két szakértő Varges hadtesttörzsgyógyász és Rehfeld gyakorlóorvos.

Az egész világon szerzte nagy szenvedélyvel üzdött dohányzás oka az előadók szerint nem annyira a divat és utáztatás hóbortja, mint inkább a dohányfüst sajátágos megnyugtató hatása és az a szelid inger, melylyel egész idegrendszerünkre, különösen látó-, ízlelő-, szagló- és emésztőszerveinkre gyakorol. E hatás következtében a dohányfüst az alkohollal ellentétben kedvező és állandóan befolyásolja az idegek és izmok munkaerejét.

A szivar- és szivarkaszívás egészségügyi szabálya a következők: a szivarból meglehetősen nagy véget kell levágni, hogy bőven és szabadon tudhasson ki a füst. Ha a szivar vágásfelülete szűk, akkor ott károsos váladék ülepedik le, mint a kéményekben. Ezt a kátrányt a nyálka feloldja s ennek közvetítésével a gyomorba és béibe jut, ahol hátrányos következményeket szül. Hátrányos a dohányzás reggeli előtt, éhgyomorral és éjjel az ágyban, ha pedig ajtó és ablak zárva van, egyenesen veszélyes a mellreszívás és a füst lenyelése. A csendes, lassu és egyenletes dohányzás azonban mindig előnyös az egészségre.

A legfontosabb higiénikus elv csak nyugodt testhelyzetben dohányozni. Aki egészségét kímélni akarja, heves testmozgás, pl. gyors járás, lovaglás, röplázás közben ne dohányozzék. Mozgás közben a testnek annál több, tiszta és ózondus levegőre van szüksége, mennél hevesebb a mozgás. A dohányfüst melléktermékei megnehezítik a lélegzést s ezért károsan hatnak.

A mérsékletes dohányzás ellen egészségügyi szempontból alig lehet ellenetést tenni. A túlságos és folytonos dohányzás azonban káros következményekkel jár. Ismeretes, hogy a hivatásos dohányos husz évig is gyakorolhatja szenvedélyét minden észrevehető káros hatás nélkül.

Am egy szép napon, rendszeren 40. és 50. életév közt egyszerre szivbaj mutatkozik. A dohányzással való visszaélés egy másik tünete az érlemezésedés jelentkezése.

Az orvosi kezelés célja ily esetekben a nikotin-méregnek a testből való eltávolítása. Eszerint ajánlatos az ózondus levegőben való tartózkodás, villamos gyógyítás a dohányzástól való abszolút tartózkodás, ami a hivatásos dohányosnál a legnehezebb dolog. A nikotinmentes szivarok keveset érnek.

Az ország egyik leghirnevebb **bábaképző-intézetének** igazgatótanára írja: „A **Ferencz József** keserűvizet állandóan alkalmazom és bizonyíthatom, hogy a „Ferencz József”-viz a gyermekágyasoknál is a legjobb hashajtó”.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, f. hó 33-án az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Cirkvenicaba és Noviba a „Sirály” termes gőzssel Noviig délután 2.30 órakor Noviig, visszajövet Indulás Noviból délután 6 Cirkvenicából 6.40 órakor. E kirándulásokra külön menettírti jegyeket bocsátanak ki 1 kor. 50 fillér leszállított árban személyenként, és azon napra való érvényességgel, amelyen megvették; e jegyek az azon napon belül induló mindegyik hajóra érvényesek és feljogosítanak este a kiránduló hajóval való visszajövetelre is.

Ika, Lovranába és Moschienizébe a „Sava” gőzssel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; menet Volosca, és Abbázia, érintésével; visszajövet indulás Moschienizéből este 6.30, Lovranából este 7.—. Ikából 7.30 és Abbaziából 7.50-kor. (Menetdíj oda- és vissza 1.20, személyenként; más kikötőig és vissza 80 fillér; közbeeső kikötőkből Moschienizéig 1 korona.)

Portoré- és Bakariba az „Abbázia” gőzssel d. u. 2.30-kor menet és esetleg jövet Urinj érintésével; visszajövet indulás Buccariból este 7.—, Portoréből 7.20 órakor. Menetár 80 fillér személyenként.

Fiuméből Abbaziába omnibus vonal az „Istriano” gőzssel. Indulás Fiuméből d. e. 9.10 és 11.10-kor, d. u. 2.10, 4.10 és

6.10 órakor. Visszajövet Abbaziából d. e. 10.10, továbbá d. u. 12.10, 3.10, 5.10 és 7.10 órakor. Menetár 20 fillér személyenként.

Abbaziába a „Lovrana” és „Stefánia” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8.30 órakor. Utolsó járat Abbaziából Fiuméba este 8-kor. A közönség kényelmére este 11 órakor is lesz járat Abbaziából Fiuméba. Menetár 1.20 korona személyenként.

Fianonába a gyors és kényelmes „Liburnig” gőzssel d. u. 3.—kor, visszajövet Fianonából este 7.30-kor. Menetár K 1.60 személyenként.

— **Az Osztrák Lloyd júliusi menetrendje.** *Földközi tengeri szolgálat:* A *görög-levantei „A” vonal* gőzsei július és 30-ika körül rakodnak Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda és Rizeh kikötők részére.

A *thesszáliai „A” vonal* gőzsei július 29-ike körül rakodnak Fiumében Medua Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canea, Ret-

Horvát Tengeri Gőzhajózási Részv.-Társ. Zeng.

Napi járatok a „Petar Zrinjski” gyorshajóval.

FIUME-ABBAZIA

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	8.15	10.15	12.15	3.15	5.15	7.15
érkezés	8.50	10.50	12.50	3.50	5.50	7.50

ABBAZIA-FIUME

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	9.15	11.15	2.15	4.15	6.15	8.15
érkezés	9.50	11.50	2.50	4.50	6.50	8.50

MENETJEGYEK ÁRA: Oda vagy vissza 40 fill. és 60 " A menetjegyek a gőzösn kaphatók. Kikötés Fiumében a „Riva Orientale”-n Via Molo.

BUZIASI PHUNIX VIZ

BAKTERIUM-MENTES természetes ásványvíz

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fenyképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Főlerakat: Stalcer Antal, Fiume Via Tartini 4. Kapható Jechel F. cégnél Telefon 3-44.

Szlojtkai sós víz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN

speciális gyógyital.

KÖHÖGÉST, REKEDÉSEGET, IDÜLT GYOMOR ÉS HÚGYSZERI BAJOKAT GYÖKERESEN GYÓGYIT.

Főraktár: Brazzoduro C. cégnél Fiume, Telefon 459.

Ebédülő berendezés

1 ebédülő asztal, 1 kredenc, 1 szekrény, 1 diván, vaságy, lámpák s bi. elköltözés miatt eladó. A butorok rendelésre készültek és csak 3 hónapja vannak használatban: Türk, Gál cégnél, Piazza Eneo 11.

timo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A szíriai vonal gőzsei július hónap 30-ik: korú rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saida, Tripolis, Alessandretta, Messina, Lar-naos és Limasso kikötők részére.

rat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jul. 29. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnökölt.

Jelenti, hogy Kobek Kornél és Preszly Eleni szabadság iránti kérelmüket visszavonták és így a két névszerinti szavazás el-esik. Jeleni továbbá, hogy több képviselő hosszabb szabadságot kért, melynek megadá-sa iránt husznál több képviselő névszerinti szavazást, illetőleg annak hétfőre halasz-tását kérte. A Ház így határoz. Bemutatja Versec város feliratát az obstrukció ellen. A feliratot kiadják a kérvényezési bizottságnak.

Ezután áttérnek a napirenden levő ka-tonai javaslatok folytatolagos tárgyalására.

Márkus László munkapárti az: mondja, hogy az állam biztonsága miatt sürgős szük-ség van a létszámfelemelésre. A nagyhatalmi állás ellen sok a kifogás az ország területén, mert nagy terheket ró az adózókra. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az anyagi és véraldo-zatot nem Bécsnek, hanem az ország érdeké-ben hozzuk. Ismerteti a javaslat modernizál-ó intézkedéseit. Beszél a két éves szolgálat elő-nyeiről. Az a körülmény, hogy a legszigorubb panzügyminiszter, Lukács László alatt kerültek a katonai javaslatok a Ház elé, mutatja, hogy terhelés nem járnak. Magyarország nyelve is érvényesülni fog, ha a tisztek megtanulnak magyart, már pedig ez kötelességük lesz. A jelvénykérdések is megoldásra kerülnek. A ja-vaslatokat elfogadják.

Batthyány Tivadar gróf a jobboldal sürti tapsai között kijelenti, hogy az az igyekezete, hogy egymast ervekkel győzzék meg és nem az a fontos, hogy melyik párt lesz a győztes a harcban, hanem a hazaszeretetnek kell irány-át adni. Igazat ad Tisza Istvánnak, hogy a nagyhatalmi állás ellene van az ország ki-vánalmainak, mert nagy haderőre van illymó-don szükség. A javaslatot higgadtan és tárgyil-gosan bírálja.

Batthyány Tivadar gróf beszéde további felyman észízetesen bírálja a javaslatokat majd határozati javaslatot nyújt be, melyben azt ki-várja, hogy a hadsereg szállításokban a ma-gyar iparosos jogszerűen részesedjenek. A ja-vaslatokat nem fogadja el.

A Ház most az interpellációkra tért volna át. A képviselők azonban vagy nem voltak je-len, vagy pedig elhárították interpellációikat és így a hétfői ülés napirendjének megálla-pítása után az ülés véget ért.

A Perczel-Justh-affér.

BUDAPEST, jul. 29. Perczel Dezső ma délelőtti Solymossy Ödön báró és Vojnits István báró képviselők útján elégtételt kért Justh Gyulától a tegnapi sértésért. Justh Lovász Márton és Mádi-Kovács János képviselőket ne-vezte meg segédül. Párbaj azonban nem le-het a díologból, mert Justh Gyula a Ház folyo-sóján kijelentette, hogy nem párbajozik.

MEGELŐZÉS.

Az orvosok betegeiket mindinkább a megelőző teoriára teszik figyelmessé, a mely különösen az idült betegségekre vonatkozólag bír a legnagyobb fonto-sággal. Különösen áll ez a légzőszervek idült bajainak minden megnyilvánulására, a melyek még a meleg év-szak alatt is a legnagyobb figyelmet és ápolást igénylik. Eppen nyáron, amikor a gége, tüdő és bronchusok nyákhártyáját slyos hurutok nem ingerlik, akkor lehet helyes kezelés által a beteg szervek teljes gyógyulását

— Még csak az kellene — mondotta a mellette álló képviselőknél — hogy én reha-bilitáljam Percelt.

A segédek a képviselőház jegyzői szo-bájában délben tanácskozásra gyűltek egybe. Justh Gyula segédei az elégtételadást meg-tagadták azzal, hogy elégtételadásnak helyét nem látták. A két fél segédei erről jegyző-könyvet vettek fel, Percel segédei pedig a jegyzőkönyvet levél kíséretében visszaküldték megbízójuknak azzal a kijelentéssel, hogy to-vábbi lépések megtételét szükségesnek nem látják.

Interpelláció a telek-könyvek miatt.

BUDAPEST, jul. 29. Mádi-Kovács János a képviselőház ülése alatt interpellációt jegy-zett be az ököritói telekkönyvi visszaélések miatt és a megtorlást sürgetve.

Ujabb földrengés Kecskeméten.

KECSKEMÉT, jul. 29. Tegnap este 9 óra 40 perckor földalatti dübörgéssel kísért 3 má-sodperccig tartó kisebb földrengés volt észlelhető mely éjfél után háromnegyed kettőkor meg-ismétlődött. A lakosság a földrengést teljes apáthiával fogadta.

Lángban álló buza.

SÁSD, jul. 29. A Hönig János dr. dom-bovári ügyvéd bérletében levő Szent-Katalin pusztai határában Pósch József földbírtokos 3300 kereszt búzája lángban áll. Az oltás a vízhiány folytán lehetetlen.

Elpusztult termés.

ARAD, jul. 29. Arad Hegyaján a dus termés a nagy hőség folytán elszáradt és a kerti vetemények is elpusztultak. A tengeri ára megemelte 50%-kal emelkedett. Ha néhány napig még nem lesz eső, a szó őstermés is el-pusztul.

A király.

ISCHL, jul. 29. A trónörökös tegnapi audenciáján nem csupán a hadgyakorlatokról esett szó, hanem a bel- és külpolitikai hely-zetről is élénk eszmecsere volt az uralkodó és trónörökös közt.

A király szeptember elején ismét Linz-ba megy és csak október hónapban utazik Schön-brunnba, téli tartózkodásra.

Bezárt vízvezeték.

ARAD, jul. 29. Arad város tanácsa ma a vízvezetési kutak elapadása folytán elrendelte, hogy a vízvezeték este tíz órától reggeli öt óráig zárva maradjon.

A kolera.

TRIESZT, jul. 29. Az egészségügyi bizott-ság jelentése szerint az utolsó kolera izolálás óta újabb gyanus megbetegedés nem törtért. A párisi egyezmény értelmében Trieszt kolera-mentes.

SPALATO, jul. 29. A „Nase Jedinstvo“ című lap közlése szerint Gravosában egy tü-zér kolerában megbetegedett. A kolerabeteget azonnal izolálták. A Boccheban eddig 8 ko-leraesetet állapítottak meg.

RÓMA, jul. 29. A nyári olasz nagy had-gyakorlatokat, melyeket Brescia közelében az olasz határon augusztus elsején kellett volna

és megezdését, valamint az ellentállóképesség fokozódását az eljövendő téridegségével szemben elvárni. Mindazon esetekben tehát, a melyekben felnőtteknél és gyermekeknél a legfőbb hajlandóság is mutatkozik a légzőszervek téli hurutjainak keletke-zéséhez, a nyári hónapok alatt ez ellen erőlyesen kell megküzdenni.

Hogy ezen irányban eredményt érjünk el, arra egy szer sem oly alkalmas mint a Sirolin „Roche“.

Ennélfogva elsősorban minden tüdőbetegnek ko-molyan és nyomatékosan ajánlandó, hogy egy meg-

Igyék naponta 1-2 palack

Dupla-malátasört,

de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Ső főződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoz-nak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógy-hatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmat-lanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábbadozó bete-geknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Ab-báziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csaprol kimérve minden előkelő étteremben.

Borszéki
GYÓGY-ÉS ÜDÍTŐVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Főraktár: Brazzoduro G cégnél, Fiume
Telefon 495.

„BRISTOL“
szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobá-
val, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Izletes
magyar, német és francia konyha, legjobb
minőségű fajborok és pezsgők, valamint ká-
véházi italok állanak a t. vendégek rendel-
kezésére

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfize-
tések mérsékelt áron fogadhatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

CONTINENTAL-AUTOMOBIL
PNEUMATIKS

Képviselet és raktár Fiumében:

==== Gilić R. ====
Telefon 677. Via Lod. Hossuth 13. Telefon 677.

előző kurának vesse magát alá és nyáron naponta háromszor a Sirolin „Roche“-ból egy kávé-illető eg egy evőkanállal szedjen. A meleg időjárás alatt még a súlyosan beteg tüdőt sem izgatják sokat a köhögési rohamok, úgy, hogy ilyenkor a Sirolin nemcsak meg-nyugtatólag, hanem a szó szoros értelmében gyógyít-
tőlag is képes hatni.

A Sirolin „Roche“-sal való nyári kurák különösen gyermekek számára ajánlatosak számarhurut, kanyaró, skarlát stb. után. A gyógyszerárban kifejezetten Sirolin „Roche“-t kell kérnünk.

megtartani, augusztus végére halasztották. Az intézkedés a kolerára való tekintettel történt. Valószínű azonban, hogy az idén nem lesznek nagygyakorlatok.

ÜSZKÜB, jul. 29. Ipeken járványszerűen lépett fel a kolera. Eddig harminc halálos eset történt. Sok újabb megbetegedés is fordult elő.

A kolera miatt.

WIENERNEUSTADT, jul. 29. A hadapródiskola utolsó tanfolyamának tegnap kellett volna a trieszti gyakorlatokra menni. A kolera-veszélyre való tekintettel azonban a gyakorlatok Triesztben elmaradnak. A növendékek Csehországban, Morvaországban és Alsó-Ausztriában fognak az idén taktikai gyakorlatokat tartani.

A konstantinápolyi tüzvész.

KONSTANTINÁPOLY, jul. 29. A lapok újabb gyújtogatási kísérletről adnak hírt. *Pertew Bey*-nek az Albániába küldött török csapatok vezérkari főnökének házában több égő ruhadarabot fedeztek fel. A tüzet hamarosan eloltották. A titokzatos gyújtogatókat lázasan nyomozzák.

KONSTANTINÁPOLY, jul. 29. Hivatalos kimutatás szerint összesen 8600 ház s 19 emberélet esett a tűz áldozatául. A hatóságok 75 gyanus egyént letartóztattak.

Marokkó.

RÓMA, jul. 29. Itteni diplomáciai körökben beszélnek, hogy Franciaország és Németország közt a megegyezés a marokkói kérdésben néhány nap múlva létrejön.

Elhamvadtt község.

SZÉKELYKERESZTUR, jul. 29. Ma hajnalban óriási tűz pusztított itt, mely 340 házat elpusztított a takarmánnyal s a természettel együtt. A kár meghaladja az egymillió koronát. Az alispán a belügyminiszteriumtól táviratilag anyagi segítséget kér.

A szerb trónörökös utazása.

BELGRÁD, jul. 29. A „Pravda” jelenti, hogy *Sándor* trónörökösnek Rohitsch-Sauerbrunnba vasárnapra tervezett utazását elhalasztották, mert az üdülés anyagi része még nem nyert elintéztést.

A bécsi tüzvész.

BÉCS, jul. 29. A tüzet csak a késő délutáni órákban tudták végkép eloltani. Értizetek óta Bécsben a tegnapi napnál nagyobb tűz nem volt. A tűznél hat zászlóalj gyalogság és két svadron lovasság tartotta fenn a rendet. A gyújtogatót tegnap este a törvényszék fogházába szállították.

Nogi tábornok Budapesten.

BUDAPEST, jul. 29. A japánok legvitézebb katonája, *Nogi* tábornok ma reggel Budapestre érkezett. Kora reggel automobilon sétát tett a városban, melynek megtekintése után visszatért szállójába.

Leégett ládagyár.

BUDAPEST, jul. 29. Ma éjjel az újpesti rakparton a Tisza-utca 20. számú házban levő ládagyár kigyulladt. A lángok gyorsan tovább terjedtek s így a tüzet csak éjjel után 3 órakor

lehetett lokalizálni. A gyár teljesen leégett. A 300.000 korona.

Deportált orosz diákok.

SZENTPÉTERVÁR, jul. 29. Tomksban több száz diákot deportálásra ítéltek el, politikai agitációk miatt. Háromszázhetvenöt technikai főiskolai hallgatót kicsaptak az intézetből.

Nagy tűz Darmstadtban.

DARMSTADT, jul. 29. Ma éjszaka óriási viharban egy ásványvíztelep kigyulladt s teljesen leégett. 2 tűzoltót a lovak elgázoltak. A gyár könyvelője bennégett a tűzben.

Vizbefult katonák.

JENA, jul. 29. Az itteni katonai fürdőben két közlegény egy fuldokló társuk segítségére sietett. Mindhárman azonban belefulltak a vízbe.

Vasuti szerencsétlenség.

NEWYORK, jul. 28. Nord-Karolina Hamlet városa közelében két vonat összeütközött. Az összeütközésnek 17 halottja és 40 sebesültje van.

.. Rómába utazók figyelmébe! ..

Gambrinus-Halle

Luhr Bácsi „BAVARIA“ Sörcsarnoka

ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.

Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. - Magyar újságok.
Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

Fölvételek

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cím a kiadóhivatalban.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Bonavia-szállodát** megvettem s azt mint a Deák-szálló dependance-át fogom tovább vezetni. Gondoskodni fogok kitűnő konyháról, jó borokról, egyben az eredeti **pilseni ősforrásnak** mindkét szállomban való bevezetésével a sörivők kényes igényeinek is eleget kívánok tenni.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Ederer-Burger Gyula

a Deák és a Bonavia szállodák tulajdonosa

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorbajosoknak székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza,

Kis üveg 40 fillér.

Nagy üveg 60 fillér.

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Velece) a Lidón (Velece)

Elsőrendű új ház a főúttól jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házbán. **Penzió és étlap szerinti étkezés.**

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.

Örökös állást

nyerhet bárki havi 500 korona jövedelemmel, ha,

sorsjegyek részletfizetésre való eladásának képviseletét a Budapesti Érszékvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál (Budapest, VII. Károly-körút 13) elállítja. Szakértelem nem szükséges, mint mellékfoglalkozás is tűzhető.

Alaptőke 7 millió korona.

Játékkártyák és

szivarkahüvelyek

a Citaonica házbán levő dohány-tőzsdében kaphatók.

Egy ügyes harisnya kötő

hosszu gépkötéshez felvéteik.

Czimmermann Györgyné.
Deák korzó 20. IV. emelet.

Féltabilgépek. Gőzgépek. Gőzkazánok Motorok. Sínek. Szivattyúk. Malomgépek. Modern transmissziók. Távirtd huzalok. Minden méret és nagyságban kaphatók

ABELES EMIL vas- és géposztályánál

Budapest V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok **kölcsönbe** is adtnak.
TELEFON 132-14. Sürgőnősim: BARSEL.

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTAGYÜJTEMENY TUCATJA K. 5.-

„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Zvirc, Benco, Ernő, és Papp utcai drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközöttől Wien II. 27 Praterstr. 57.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó árakon.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hang-
versenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Mosó és tisztító intézet

Via M. Buonarroti 10.

Minden e szakba vágó munkát leszállított
árakon a legpontosabban végez.
A mosás és vasalás csak kézi erővel tör-
ténik, tehát nincs ruharongálódás.
Sziveskedjék állításaimról meggyőződni.
A ruhákért házhoz küldök!

Telefon 11-41. Sámson Antal.
Tanuló leányok felvétetnek.

Jó karban levő
használt iskolai és egyéb
könyvek eladhatók a
Zanutel A. könyvkereskedésében
TELEFON 197.
Könyvjegyzék ingyen!

Uj cselédközvetítő

iroda nyílt meg az Andrásy-
utca és Remai-utca 4. számú
ház sarkán.

Szives megbízásokat kér
Telef. 12-69. Bratusa Károly.

WELLMANN TESTVÉREK
VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE

Via del Pozzo 2. FIUME - Via del Pozzo 2.

Állandó nagy raktár rúdvasban, leme-
zekben, épület- és bútortvasalási esz-
közökben, szerszámokban és minden-
nemű konyhafelszerelési tárgyokban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

„ADRIA“ szálló és étterem

FIUME
ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJČ PALOTA)

A város központjában a hajóálló-
más közelében. Kényelmesen be-
rendezett szobák tengeri kilátással,
fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Megnyílt a
„Mercur“ Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.

Cigarettaázók!

Egyesüljete a cigarettaáz óriási
áremelése miatt! Ne sajnáljátok
a kis fáradságot! — Töltsetek

**Jacobi Antinicotin-
hüvelyeket,**

vagy „OTTOMAN“ (törökfej)
és „TIP-TOP“ aranyzopókás
cigaretta papírt.

Első fiumei magyar uri és női
FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön
női teremben. Mindenféle hajmunka
olcsón teljesítetik. Lakásokba, ugy-
egy meghívásokra, mint havi elő-
fizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos
kiszolgálás.

Telefon 11-60.

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL „Continental“ szálló volt
tulajdonosa.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-
árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.

Bluzok, alsósoknyák, gyermek- és reformruhák, kö-
tények, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők,
esernyők és sétatokok. Jutányos árak.

Szives pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

Figyelem

MORGENSTERN VIKTORIA

FIUME, Via della Torre 1.
(volt Via Molo 2.)

Első Fiumei Fűzőszalon.

Saját gyártmányu uj modellek 4
K-tól 200 K-ig. Mérték utáni
fűzők és javítások 24 óra alatt
eszközöltetnek.

Morgenstern Viktoria
Első Fiume Fűző Szalon.

Mindennemű
kézimunka,

valamint előnyomások, és
elkezdett himzések, ugy-
szintén női díszes tárgyak
és női fejdíszekből óriási
választék.

Kérem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül.
WEISZ és TARSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szállóép.)

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart“

Fiuménak legélénkebben szer-
kesztett és legjobban informált
napilap a jelenleg

VIII. évfolyamában

jelenik meg.

Mint Fiuménak és a környékbeli
fürdőhelyeknek legnépszerűbb,
leghíresebb és legrégebb ma-
gyar napilapja

„A TENGERPART“

a kereskedelmi és üzleti világ
legalkalmasabb hirdetési orgá-
numa.

Hirdetési árai a lap nagy példányszá-
mához viszonyítva igen mérsékeltek.

Előfizetési árai:

Egy évre --- K. 24.—
fél évre --- „ 12.—
negyedévre --- „ 6.—
egy óra --- „ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART“-ot,
ugyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART“
házhoz szállítva csak 4 fillérbe
kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon utján is felvesz
«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume
Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Austro-Americana TRIESZT.

Rendszeres szolgálat Trieszt és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak-, Közép- és Dél-Amerika között.

Közei indulások Trieszttől:

Newyorkba a „Martha Washington“ gőzessel	július 8-án
„Clara“	13-án
„Argentina“	29-én
Philadelphiába a „Giulia“	13-án
„Tereza“	22-én
New-Orléansba az „Alberta“	29-én
Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a „Laura“ gőzessel	július 20-án.

A személyforgalom részére új és gyors, kétszavaru Marconi dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orléans	3 indulás havonként
Savanna—Triest	2 „ „
Pensacola—Triest	1 „ „
New-Orléans—Triest	1 „ „
Galveston—Triest	1 „ „

Körutazások a Földközi-tengeren a nagy Oceánjáró hajókkal.

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2. (Táviratcím: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs, I., Neuhofgasse 17., az utasirodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36. és a társaság más ügynökségeinél.

● **Comfortable PARK HOTEL MILANO** ●

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centralával (közp. pályaudv.)

Teljesen njjáalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem! Mérsékelt árak!

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

 Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy a Via delle Pile 2. számú házban a Grand kávéház mögött a

Dreher éttermet

átvettem. Elsőrangú konyha, kitűnő magyar és dalmát borok. Dreher-féle világos és bama sör. Jutányos árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. Éjjel 2 óráig nyitva. Havi előfizetések 48 és 56 K. Minden pénteken halvacSORA. Konyhámért a budapesti 1896-iki milleniumi kiállításon dicséző oklevéllel kitüntetve.

Tisztelettel

== **STÖHR KÁROLY** ==

vendéglős.

KIADÓTULAJDONOS; „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

„Mercur“ könyvnyomdai müintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattel vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos **Chilko József**

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Olók, zsebkések, beretvák, konybakések nagy raktára.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIRRA“ beretválókészülék, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvaél kitűnő :: szerkezete folytán a legerősebb szaklövésnél teljes garanciát nyújt. :: Nagymennyiségű eddig még nem tapasztalt olcsóságú mindenféle cipőkészletek érkeztek.

:: **A turini kiállításra utazók figyelmébe!** ::

Hôtel Monopol Meublé

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.

3 percnnyire a „Porta Nuova“ központi pályaudvartól,
2 percnnyire a kiállítás főbejáratától.

ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos **Meyer M.**

Corso 6. szám **Simiczek L. = Fiume Descovich-ház**
új óraüzlete és órajavitó műhelye.

Gazdag választékban az International, Watch & Co., Zenith és Omega elsőrendű gyárak arany, ezüst és fémóra gyártmányai, valamint fali, asztali és ébresztő órák. Arany és ezüst tárgyak, óraláncok, nyakláncok, karperecek, nyakkendőzők, gyűrűk, zsuZsuk, egyéb ékszerek stb.

Jutányos árak.

Órajavitások olcsón.

Cement és műtéglaiipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnök, építész és építővállalkozó uraknak saját készítményeit: cementesöveket, téglagyártmányokat, műkölépcsőket, s általában lépcső-készítményeket, kapuzslopotokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb diszmunkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume

Telefon 525.

cégnél

Telefon 525.

Üzletáthelyezés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a G Carducci 14. sz. alatt eddig fennállott

szabó üzletemet

a Piazza Commercio 2. sz. alá

Pollák Izidor szállító-cég volt helyiségebe helyeztem át. — A m. t. közönség további szives pártfogását kéri

tisztelettel

Grün Benő.

A Tengerpart
kiadóhivatala és
szerkesztősége
a Vicolo dell' Ospedaleban
levő Wurzer ház I. emeletén van.